

مثل چیست ؟

مثل، سخن کوتاه و مشهوری است که به قصه ای عبرت آمیز یا گفتاری نکته آموز اشاره می کند و جای توضیح بیشتر را میگیرد
کلمه ” مثل ” عربی است و کلمه فارسی آن ” مثل ” است . وقتی مثل گفتن صورت بی ادبانه پیدا کند آن را متلک می گویند .
البته ضرب المثل یک ترکیب عربی است به معنای مثل زدن .

در همه زبانهای دنیا ضرب المثل فراوان است . بعضی از مثل ها در همه زبانها به هم شباهت دارند .

هر قدر تاریخ تمدن ملتی درازتر باشد بیشتر حادثه در آن پیدا شده و مثل های بیشتری در آن وجود دارد . و در زبان فارسی نیز
ده ها هزار ضرب المثل وجود دارد .

مثل ها چند نوعند ؟

عبارت مثل گاهی کوتاه است و در دو یا سه کلمه خلاصه می شود مانند (فیل و فنجان) که می فهماند دو چیز از جهت کوچکی
و بزرگی با هم تناسب ندارند . این مثل در اصل دارای ۵ کلمه بوده (آب دادن فیل با فنجان) ولی معمولاً با همان دو کلمه به
اصل مثل اشاره میکند .

عبارت مثل گاهی دراز است مانند آفتابه و لوله‌نگ هر دو یک کار را می کنند ولی ارزش آنها وقت گرو گذاشتن معلوم می شود
چون لوله‌نگ از سفال ساخته شده ارزشش از آفتابه که از مس است کمتر است .

مثل گاه یک عبارت ساده است و گاه یک خط شعر

(شتر در خواب بیند پنبه دانه گهی لپ اپ خورد گه دانه دانه)

مثل ها از کجا می آیند ؟

بعضی از مثلها حاصل پندهای دانایان یا پیشوایان مذهبی یا تجربه های زندگی مردم است . اینگونه مثل ها را حکمت می نامند
بعضی گفتار اشخاص نامدار تاریخی یا عادی بوده که در موقع خاصی خیلی بجا و مناسب بوده و از بس به ذوق دیگران خوش
آمده مشهور شده است .

بسیاری از مثل ها نتیجه داستانی است ، خواه حقیقی یا افسانه ای باشد . در حالی که مردم از داستان اصلی آن ممکنست بی
خبر باشند و یا ممکنست در هر شهری به صورتی نقل شود .

بعضی از مثلها از یک قطعه شعر معروف گرفته شده است مانند، (از ماست که بر ماست) که از شعر معروف ناصر خسرو گرفته شده است .

مثل های منظوم گاه ساخته و پرداخته شاعر است و گاهی از مثل های ساده گرفته شده و در شعر زیبا و مناسبی جا افتاده و جانشین مثل قدیمتر شده است .

مثل چه فایده دارد ؟

دانشمندان تاریخ و جامعه شناس در بررسی روحيات و اخلاق گذشتگان از مثل های جاری هر محلی استفاده می کنند . دانستن مثل ها گفتن و نوشتن را آسان می کند . چون این جمله ها کوتاه و زیباست و بر دل مینشیند و گفتگوی دراز را کوتاه می کند و اگر در جای خود استفاده شود اثر حرف بیشتر می شود .

توجه : درست به کار بردن مثل هم خودش یک هنر است . اگر در جای نامناسب گفته شود و یا با موضوعی که در میان است مطابق نباشد ممکنست صورت متلک به خود گیرد